

Een verhaal met een luchtje.

Precies weet ik het niet meer, maar het moet eind 90er jaren zijn geweest.

Ik was als mechanisch medewerker werkzaam in gebouw WZ maar tevens als vrijwilliger lid van de bedrijfsbrandweer Nat Lab. Zowat iedere vestiging van Philips in Nederland had toentertijd een eigen vrijwillige bedrijfsbrandweer. We mogen best zeggen dat de bedrijfsbrandweer van het NatLab de

beste in diversiteit van opgeleide manschappen van het land was. De samenstelling van de 8 persoons bezetting kwam zowat uit alle diensten en er zat dus kennis van alle materie in het blusvoertuig, aangestuurd door een bevelvoerder. Bevelvoerder werd je na een aantal dienstjaren aangevuld met het volgen van diverse cursussen en testen van vakbekwaamheid. De alarmering bij calamiteit ging na een melding bij de alarmcentrale draadloos via de zg pager oftewel pieper.

Ergens in de morgen gaf die pieper een signaal. Haasje repje je werk neerleggen en op een holletje naar de brandweerkazerne op het terrein (toen nog gebouwtje WX). Bluspak aan, ademlucht op en in het voertuig springen en wachten tot het 8^e manschap aanwezig was voor de toentertijd geldende voertuigbezetting. Mobilofonisch contact nemen met de alarmcentrale omtrent nadere gegevens betreffende de melding.

De centrale gaf aan dat er een aardgaslucht was waargenomen op de begane grond van Gebouw WY, hemelsbreed 80 meter vanaf de brandweerkazerne.

Oei oei spookt er dan meteen door je hoofd. Groot gebouw 7 verdiepingen werkvloer, kelder en dan nog wat dak opbouwen.

Voordat we de kazerne uit waren kwam er al een melding overheen dat op de 1^e en 2^e etage ook al een gaslucht was waargenomen.

Serieuze zaak dus, maar ik kwam net van de bevelvoerders cursus dus liet in de vluggigheid wat leermonenten betreffende toepasbaarheid de revue passeren. "Zo snel als mogelijk WY ontruimen, want bij een explosie zouden we allemaal in de Dommel of vijver terug te vinden. Met toeters en bellen die 80 meter naar WY afgelegd en het blusvoertuig opgesteld bij het punt waar de brandmeld/ontruimings centrale geplaatst was, in de tussengang WY/WAA. Juist ja, op nog geen vijf meter van het toen ogenschijnlijk vol aardgas staande gebouw WY.

Denken,denken,denken. Gebouwventilatie op vol in/out zetten, wat gebeurt er als ik die microfoon pak en ga omroepen om het gebouw te ontruimen. Ga ik ergens vonken genereren in de gevreesde explosie tot gevolg?

Het voordeel van de aardgaslucht was dat deze een kenmerkende geur heeft en al vele medewerkers spontaan het gebouw gingen verlaten. Die zagen de bui al hangen.

Tijdens het aanrijden ook al aan de meldkamer gevraagd of er assistentie van de Philips beroepsbrandweer kon komen met een explosie meter, en mensen van de technische dienst oproepen met een leidingschema van gebouw WY.

Wat moest ik doen? Manschappen het gebouw in sturen om te controleren of het gebouw helemaal leeg was, was de regel, maar ik vond dat manschappen naar binnen sturen gelijk stond met opofferen van hen. Intussen was het aardgasreukje al doorgedrongen tot de 7^e etage maar was ook de assistentie gearriveerd met de explosiemeter. Dat kastje was heel goed ingepakt en blijkbaar was de geoefendheid daarin niet erg hoog want het gaf geen explosiegevaar aan. Hoe kan dat? Zijn we

door de explosiegrens heen en is de verzadiging te groot. Een eind terug gelopen en weer opnieuw naar dat gebouw om een evt explosiegrens te kunnen bepalen. Was dat kastje wel goed, want we stonden volop in de aardgaslucht, dit kon toch niet. De technische dienst kwam er bij met tekeningen. Er zat helemaal geen aardgasleiding meer in WY volgens die gegevens. Maar je weet nooit. Er werd een 2^e explosie meter opgescharreld van de gemeentebandweer Eindhoven maar ook die gaf geen explosiegevaar.

Wat nu. Nog steeds een gaslucht, geen explosie en al een uur verder. Her en der op het terrein rond WY werden wat putten opengraven waar ooit aardgasafsluiters hadden gezeten en met vereende krachten aan die verroeste afsluiters gedraaid. Je weet nooit.

Er stonden nog steeds zo'n 300 mensen buiten op het terrein, het was gelukkig niet koud, maar waren ook echt alle mensen buiten? Er waren zoveel uitgangen, dus toen oncontroleerbaar.

Er kwamen uit die buitenstaande mensen van alle rangen en standen en zelfs een directielid vragen naar mij of ze a.u.b. even naar binnen mochten, want ze moesten op reis, een lezing geven of gewoon de autosleutels gaan halen om naar huis te kunnen.

Na overleg met de baas van de bedrijfsbeveiliging, de veiligheids dienst Nat Lab en gemeentepolitie die intussen ook lucht van dit gebeuren had gekregen was het antwoord :

Nee, nee. We weten (nog) niet wat er aan de hand is, levensgevaarlijk

Na een uurtje of 3 werd de gasreuk minder en minder zonder aanwijsbare reden.

Wat was nu de oorzaak en waarom gaven de meters geen explosie aan?

De aap kwam een dag later uit de mouw. Een medewerker van gebouw WB meldde zich dat hij voor een proef een hoeveelheid Mercaptaan (juist ja de reukstof van aardgas) had gebruikt en de in het gebouw aanwezige vacuümleiding had gebruikt als afzuiging. Laat nou de afvoer van die afzuiging langs de put van de aanvoer van de gebouwventilatie van WY zitten. 1 en 1 was toen al snel 2, maar waarom pas een dag later gemeld??? (de proef was een beetje illegaal zei hij toen)

Eindconclusie van het verhaal:

Het opstelpunt van de brandmeld/ontruimingsignaal en gebouwventilatie zit/zat in ieder gebouw verkeerd. We waren met installatie en al over de Dommel weggeblazen bij escalatie

Als het daadwerkelijk tot een explosie was gekomen was de schadecirkel niet in te schatten geweest en het aantal slachtoffers zeker niet.

Het heeft vele nieuwe veiligheids handboeken, procedures en hoe te handelen met ..... opgeleverd.

Al met al is het goed afgelopen en ik heb nog vele calamiteiten meegemaakt nadien, maar deze staat nog steeds op nummer 1 qua beleving omdat het een van mijn eerste bevelvoerdersklusje was.

En nu hebben ze helemaal geen bedrijfsbrandweer meer op de High Tech Campus (en hopelijk ook geen Mercaptaan meer)

Jan Faasen